

صفحه اول | پخش زنده | ویدیو | تلویزیون | رادیو | ایران | افغانستان | جهان | هنر | ورزش | اقتصاد | بیشتر

ADVERTISEMENT

موضع گیری مقامات وقت ایران درباره اعدامهای دهه ۶۰

مهمت

روحانی

حسن روحانی

محدود

"انباشته"

است که

آقای روحانی

اقدامات

ناموفق

۲۱ ژوئن

۲۱ ژوئن

اسرائیل

در سوریه

۲۱ ژوئن

تحریم

گرفتار

۲۱ ژوئن

12 سپتامبر 2013 - 21 شهریور 1392

گزارش

در پی اعتراض گروه‌های سیاسی به سیاست‌های نظام جمهوری اسلامی ایران، بسیاری از اعضا و هواداران آنها زندانی و یا در طول دهه ۶۰ اعدام شدند. آمارها حکایت از اعدام هزاران نفر در این دهه دارد. مقامات جمهوری اسلامی در دهه ۶۰ نسبت به این اعدام‌ها موضع‌گیری‌هایی داشتند که چندان با هم متفاوت نبود. در این میان تنها آیت‌الله حسینی منتظری به این اعدام‌ها اعتراض کرد که او نیز در پی افزایش اختلافاتش با آیت‌الله خمینی از سمت نائب ولی فقیه خلع شد.

آنچه در زیر می‌خوانید، بخش‌هایی از اظهار نظر مقامات وقت ایران است، که عیناً بدون ویرایش نقل می‌شود:

آیت‌الله خمینی در مردادماه ۱۳۵۸

سوگیر:

غول آه
اقتصاد

"اگر بنا بود مانند سایر انقلاب‌ها در دنیا انقلاباتی که واقع شد، پشت سر انقلاب چند هزار فاسد را دار می‌زند و آتش می‌زند قضیه تمام می‌شود. می‌گویند شده رستاخیز، ما می‌خواهیم رستاخیز شود، یک حزب را چند حزب را که صحیح عمل می‌کنند می‌گذاریم و باقی همه ممنوع اعلام می‌کنیم، هر نوشته جاتی که اینها کردند و برخلاف مسیر اسلام است همه را از بین می‌بریم. بعد از آنکه به آنها فهمانیدیم که شما دیکتاتور هستید ما آزادی خواه بودیم، شما نگذاشتید، ما آزادی دادیم، حالا که اینطور شد ما انقلابی برخورد می‌کنیم، هر چه می‌خواهند، روزنامه‌های خارج بنویسند، اینها هم در خانه فریاد بزنند لکن بیرون نمی‌توانند باید منزوی شوند، ما نمی‌توانیم مهلت دهیم، شرع جایز نیست، مهلت دهیم، ما خطا کردیم، دولت خطا کرد، همه ما خطا کردیم فکر کردیم با انسان سر و کار داریم، انسانی رفتار کردیم، اما با انسان سر و کار نداریم با حیوان درنده سر و کار داریم، نمی‌شود با حیوان درنده به ملایمت برخورد کرد، نمی‌کنیم دیگر."

محمد موسوی بجنوردی که پس از انقلاب عضو شورای عالی قضایی بوده در دهه ۶۰ در یادداشتی که در سایت آفتاب چاپ شده می‌گوید:

"بازرس می‌فرستادیم مثل آقای مجید انصاری، این بازرس‌ها را به زندان‌ها برای سرکشی می‌فرستادیم تا ببینیم شرایط زندان‌ها چگونه است. چرا که من به جز عضویت در شورای عالی قضایی، عضو هیات چهار نفره عفو امام (بنده، آیت‌الله محمدی گیلانی، آیت‌الله ابطحی کاشانی و قاضی خرم‌آبادی) هم بودم. یکی از کارهای این هیات فرستادن بازرس به تمام زندان‌های کشور بود. تا بفهمیم که چه کسی اصلاح شده و کی اصلاح نشده است. مسجل می‌شد که کسی اصلاح شده او را عفو می‌کردیم."

'عراقچ'
یک جا

محمد محمدی گیلانی، حاکم شرع دادگاه‌های انقلاب در اوایل دهه ۶۰

"شورای عالی قضایی راجع به اعدام گروهک‌ها تصمیم گرفته است. قاضی نظر می‌دهد، یکی از مجتهدین دینی که شرایط اجتهاد در آنها است، به رویت می‌رساند. هوادار و سمپات ملغی است، آنچه معیار و میزان در محاکمه دادگاه شرع است، عبارت از عملی که این فرد به منصف ظهور رسانده عمل ملاک نقادی و محاکمه است، بهایی گروه جاسوس، فرقه جاسوس که برای سازمانهای استعماری جاسوسی می‌کنند و خسارتی که این فرقه ضاله بهایی از لحاظ اقتصاد وارد آورده است، الله اکبر؛ آنهایی که برای دادگاه محرز شده جاسوس اسرائیل هستند بر دادگاه، حاکم شرع واجب است به حکم قرآن این محاربین به سزای عمل خود برسند."

صادق خلخالی، حاکم شرع انقلاب اسلامی، شهریورماه ۱۳۶۳ صبح آزادگان

"من با قاطعیت در گنبد وارد شدم، و یکی از کارهای برجسته و انقلابی در گنبد. ۹۴ نفر منجمله توماج، مختوم، واحدی و جرجانی را بنده اعدام کردم. ۹۴ نفر را اعدام کردم نه یک نفر را. می گویند قتل رهبران ترکمن عمدی بود، من توماج، مختوم، واحدی و جرجانی را بگذارم زنده بمانند که چه؟"

یوسف صانعی، دادستان، تیرماه ۱۳۶۲، روزنامه جمهوری اسلامی

"نکند امروز که آرامش داریم و مسئولین که امروز امنیت دارند، آن پدر و مادرهای ضد انقلاب از مسئولین سراغ آزادی فرزندانیشان را بگیرند که هرگاه سراغ این مسائل رفتیم، سراغ قتلگاه حزب برویم (و با دیدن نمونه جنایات آنها، تصمیم به آزادی آنها نگیریم). اینها توبه کنندگان نیستند، می آیند بیرون افعی می شوند. مسئولین مملکت و ملت یک وقت تحت تأثیر قرار نگیرند. هرگاه تحت تأثیر قرار گرفتید سراغ جنایت هایشان بروید.

زندانی بودن آنها مرضیّ خدایی (مورد رضایت خدا) است. حرکتی نشود که ما خدای نکرده علیه دادگاه انقلاب حرف بزنیم. امروز با تلاش برادران سپاه و کمیته ها و شهربانی و دادگاه های انقلاب بوده که ما هستیم و الا آنها رحم ندارند.

[آنها] خائنین به مملکت هستند و به پدر و مادر خودشان هم رحم نمی کنند و باید به مجازاتشان برسند. من اینجا به عنوان یک مسئول قوه قضائیه دست آن عزیزانی را می بوسم و حاضرم کفش هایشان را جفت کنم که با دست های پرتوانشان ضد انقلاب را گرفتند و به دادگاه بردند و به مجازات رساندند. آفرین بر آنها. نکند ما به دادگاه های انقلاب بدبین شویم."

یوسف صانعی در سخنرانی سال ۱۳۶۴ خطاب به گروه های مخالف جمهوری اسلامی و هوادارانیشان:

برگرفته از کتاب "بازخوانی دیدگاه های سیاسی و فقهی آیت الله صانعی"، امید حسینی

"آن روزی که علیه آنان به عنوان مفسد کیفرخواست صادر می شود، قوم و خویش ها به التماس نیفتند و فلان روحانی را نبینند"

"امید ضد انقلاب از اوین باید قطع باشد. اوین باید محیط ترس باشد. اوین باید محیط رعب باشد. این اشتباه است که بگوییم آقا هیچ کس نترسد، نه آقا! ضدانقلاب باید از اینکه می گویند می بریمت اوین لرزه بر تنش بیفتد."

آیت الله خمینی، حکم اعدام زندانیان سیاسی سال ۱۳۶۷

"از آنجا که منافقین خائن به هیچ وجه به اسلام معتقد نبوده و هر چه می گویند از روی حيله و نفاق آنهاست و

بریتانیه
برگزین

هرات؛
از ایراز

طراح
بیست

گل پسه

به اقرار سران آنها از اسلام ارتداد پیدا کرده‌اند، با توجه به محارب بودن آنها و جنگ کلاسیک آنها در شمال و غرب و جنوب کشور با همکاری‌های حزب بعث عراق و نیز جاسوسی آنها برای صدام علیه ملت مسلمان ما و با توجه به ارتباط آنان با استکبار جهانی و ضربات ناجوانمردانه آنان از ابتدای تشکیل نظام جمهوری اسلامی تا کنون، کسانی که در زندان‌های سراسر کشور بر سر موضع نفاق خود پافشاری کرده و می‌کنند، محارب و محکوم به اعدام می‌باشند و تشخیص موضوع نیز در تهران با رای اکثریت آقایان حجه الاسلام نیری دامت افاضاته (قاضی شرع) و جناب آقای اشراقی (دادستان تهران) و نماینده‌ای از وزارت اطلاعات می‌باشد، اگر چه احتیاط در اجماع است، و همین طور در زندانهای مراکز استان کشور رای اکثریت آقایان قاضی شرع، دادستان انقلاب و یا دادیار و نماینده وزارت اطلاعات لازم الاتباع می‌باشد، رحم بر محاربین ساده‌اندیشی است، قاطعیت اسلام در برابر دشمنان خدا از اصول تردیدناپذیر نظام اسلامی است، امیدوارم با خشم و کینه انقلابی خود نسبت به دشمنان اسلام رضایت خداوند متعال را جلب نمایید، آقایانی که تشخیص موضوع به عهده آنان است و سوسه و شک و تردید نکنند و سعی کنند اشداء علی الکفار باشند. تردید در مسائل قضایی اسلام انقلابی نادیده گرفتن خون پاک و مطهر شهدا می‌باشد."

برق یک
سا

پربینند

اسرائیل از
ایران در ه

ایستگاه >

خشم تراه
ها

انتقاد رو-
در ایران ر

'عراقچی'
جلسه پره

ژاپن بعد
گرفت'

حمله گرو
امنیت ما

حلقه های
نخواهند

جام ملت
حریف چ

نامه احمد خمینی به آیت الله خمینی در مورد وضعیت زندانیان سیاسی که احکامشان در حال پایان است و پاسخ رهبر جمهوری اسلامی ایران:

"بسمه تعالی، در تمام موارد فوق هر کس در هر مرحله اگر بر سر نفاق باشد حکمش اعدام است. سریعاً دشمنان اسلام را نابود کنید. در صورت رسیدگی به وضع پرونده‌ها در هر صورت که حکم سریعتر اجرا گردد همان مورد نظر است."

نامه آیت الله منتظری به آیت الله خمینی پس از اطلاع از اعدام‌ها (کتاب خاطرات آیت الله منتظری که در آلمان منتشر شده است)

"آیا میدانید که جنایاتی در زندانهای جمهوری اسلامی بنام اسلام در حال وقوعند که شبیه آن در رژیم منحوس شاه هرگز دیده نشد؟ آیا میدانید که تعداد زیادی از زندانیها تحت شکنجه توسط بازجویانشان کشته شده اند؟ آیا میدانید که در زندان (شهر) مشهد، حدود ۲۵ دختر بخاطر آنچه بر آنها رفته بود ... مجبور به درآوردن تخمدان یا رحم شدند؟ آیا می دانید که در برخی زندانهای جمهوری اسلامی دختران جوان به زور مورد تجاوز قرار می گیرند؟"

نامه آیت الله منتظری به عبدالکریم موسوی اردبیلی، رئیس شورای عالی قضایی:

"مگر قاضی های شما اینها را به ۵ یا ۱۰ سال زندان محکوم نکرده اند، مگر شما مسئول نبوده اید، آن وقت تلفنی به احمد آقا میگویید که اینها را مثلا در کاشان اعدام کنند یا در اصفهان. شما خودت میرفتی با آنها صحبت میکردی که کسی که مثلا مدتی در زندان است و به ۵ سال زندان محکوم شده و روحش هم از فعالیتهای منافقین خبر دار نبوده چطور ما او را اعدام کنیم."

متن نامه حاکم شرع دادگاه انقلاب اسلامی خوزستان به آیت الله خمینی در مورد

چگونگی اجرای احکام، ۲۳/۵/۱۳۶۷

"بسمه تعالی"

حضرت آیت الله العظمی امام خمینی دامت برکاته

با عرض سلام، در رابطه با حکم اخیر حضرتعالی راجع به منافقین گرچه اینجانب کوچکتر از آنم که در این باره صحبتی بکنم ولی از جهت کسب رهنمود و من باب وظیفه شرعی و مسئولیت خطیری که در تشخیص موضوع به عهده می‌باشد معروض می‌دارد که بر سر نفاق بودن یا پافشاری بر موضع منافقین، تفسیرها و تحلیلهای گوناگونی می‌شود و نظرها و سلیقه‌ها بین افراط و تفریط قرار دارد که به تفصیل خدمت حاج احمد آقا عرض کردم و از تکرار آن خودداری می‌شود. من باب مثال در دزفول تعدادی از زندانیان به نامهای طاهر رنجبر - مصطفی بهزادی - احمد آسوخ و محمدرضا آشوع با اینکه منافقین را محکوم می‌کردند و حاضر به هر نوع مصاحبه و افشاگری در رادیو و تلویزیون و ویدئو و یا اعلام موضع در جمع زندانیان بودند، نماینده اطلاعات از آنها سؤال کرد شما که جمهوری اسلامی را بر حق و منافقین را بر باطل می‌دانید حاضرید همین الان به نفع جمهوری اسلامی در جبهه و جنگ و گلوگاهها و غیره شرکت کنید، بعضی اظهار تردید و بعضی نفی کردند، نماینده اطلاعات گفت اینها سر موضع هستند چون حاضر نیستند که در راه نظام حق بجنگند. به ایشان گفتم پس اکثریت مردم ایران که حاضر نیستند به جبهه بروند منافقند؟ جواب داد حساب اینها با مردم عادی فرق می‌کند و در هر صورت با رای اکثریت نامبردگان محکوم شدند فقط فرد اخیر در مسیر اجرای حکم فرار کرد. لذا خواهشمند است در صورت مصلحت ملاک و معیاری برای این امر مشخص فرمایید تا مسئولین اجرا دچار اشتباه و افراط و تفریط نشوند.

حاکم شرع دادگاه انقلاب اسلامی خوزستان - محمد حسین احمدی

رونوشت: حضرت آیت الله العظمی آقای منتظری مدظله"

نامه دیگر آیت الله منتظری به آیت الله خمینی

"سه روز قبل قاضی شرع یکی از استانهای کشور که مرد مورد اعتمادی میباشد با ناراحتی از نحوه اجرای فرمان حضرت عالی به قم آمده بود. میگفت مسئول اطلاعات یا دادستان (تردید از من است) از یکی از زندانیان برای تشخیص این که سر موضع است یا نه پرسید، تو حضری سازمان منافقین را محکوم کنی؟، گفت آری، پرسید حضری مصاحبه کنی؟، گفت آری، پرسید حضری برای جنگ عراق به جبهه بروی؟، گفت آری، پرسید حضری روی مین بروی؟، گفت مگر همه مردان حاضرند روی مین بروند، وانگهی از من تازه مسلمان نباید این همه انتظار داشت. گفت معلوم میشود تو هنوز سر موضعی، و با او معامله سر موضع انجام داد، و این قاضی شرع میگفت من هر چه اصرار کردم تصمیمات به اتفاق آرا باشد و اکثریت پذیرفته نشد، و نقش اساسی را همه جا مسئول اطلاعات دارد و دیگران عملاً تحت تأثیر میباشند"

بنابر مندرجات کتاب خاطرات آیت الله منتظری، وی با حسینعلی نیری، قاضی شرع اوین، مرتضی اشراقی، دادستان و مصطفی پور محمدی، نماینده وزارت اطلاعات صحبت می‌کند و به آنها می‌گوید:

"گفتم الان محرم است حداقل در محرم از اعدامها دست نگه دارید. آقای نیری گفت ما تا الان ۷۵۰ نفر را در

تهران اعدام کرده ایم، ۲۰۰ نفر را هم به عنوان سر موضع از بقیه جدا کرده ایم کلک اینها را هم بکنیم بعد هر چه بفرمائید."

عبدالکریم موسوی اردبیلی، ۱۴ مرداد ۱۳۶۷ در نماز جمعه تهران

"جمع کثیری از ایران رفته اند آنجا (عراق) برای خودشان بساط و دستگاه و سازمان درست کرده اند، یک جمعی هم در ایران در زندان هستند. مردم بر علیه اینها چنان آتشی هستند، قوه قضایی در فشار بسیار سخت افکار عمومی است که چرا اینها را محاکمه می کنید، اینها که محاکمه ندارند. حکمشان معلوم، موضوعش معلوم و جزایش نیز معلوم می باشد، قوه قضایی در فشار است که اینها چرا محاکمه می شوند، قوه قضایی در فشار است که چرا تمام اینها اعدام نمی شوند و یک دسته شان زندانی می شوند."

علی خامنه ای، رئیس جمهور؛ روزنامه رسالت ۱۶ آذرماه ۶۷

"مگر ما مجازات اعدام را لغو کردیم؟ نه! ما در جمهوری اسلامی مجازات اعدام را داریم برای کسانی که مستحق اعدامند... این آدمی که توی زندان، از داخل زندان با حرکات منافقین که حمله مسلحانه کردند به داخل مرزهای جمهوری اسلامی... ارتباط دارد، او را به نظر شما باید برایش نقل و نبات ببرند؟ اگر ارتباطش با آن دستگاه مشخص شده، باید چه کارش کرد؟ او محکوم به اعدام است و اعدامش هم می کنیم. با این مسئله شوخی که نمی کنیم."

محمد موسوی خوئینی‌ها، دادستان کل کشور، ۳۰ دی ۶۷

"ما از بالا رفتن آمار اعدام‌ها واهمه‌ای نداریم."

علی اکبر ولایتی، وزیر خارجه، بهمن ۶۷

"در این کشور کسانی که (اقدام به مبارزه مسلحانه می کنند) باید کشته شوند و این قانون است. زندانیانی که در این ماه‌های اخیر اعدام شده‌اند مجاهدین خلق بوده‌اند که سعی داشتند به داخل ایران پیشروی کنند. سایر اعدام شدگان نیز به قتل شخصیت‌های سیاسی اعتراف کرده بودند"

مجید انصاری رئیس سازمان زندان‌ها، روزنامه کیهان اردیبهشت ۶۸

"عده‌ای از زندانیان در زندان تشکیلات داشتند که پس از عملیات مرصاد کشف شد. لذا اینان که تعداد بسیار کمی بودند پس از عملیات اعدام شدند."

علی محمد دستغیب پس از اعتراضات به نتایج انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۸۸ در

گفت و گو با جرس

"پس از پایان عملیات مرصاد تعداد زیادی از زندانیان اعدام شدند، بنده با آنکه چند مرتبه آن را مطالعه کردم، اما ابهامات این کار برایم رفع نشد، و به درستی متوجه علت این اعدام های گسترده نشدم."

رحیم پورازغدی، از سخنرانان محافل مذهبی ایران (سخنرانی در میان دانشجویان دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی)

"۱۵ هزار نفر را بین سال های ۶۰ تا ۶۷ قصابی کردند. گروه تروریست از سال ۵۹ آدمکشی کردند. اعلام جنگ مسلحانه کردند. کسانی که در سال ۶۰ تا آخر جنگ در خیابان ها می گشتند، هر دختری که حجاب داشت، یا پسری که ریش و محاسن داشت را بدون اینکه بپرسند مسلسل در می آورند و می کشتند، کسانی که در سبزی فروشی، مغازه می رفتند و عکس امام در آن بود، نارنجک می انداختند، هر قانونی در دنیا می گه حکم اینها اعدام است. خونشان به جنایت آلوده بوده. گروه های مسلحی که ارتباط با سازمان جاسوسی داشتند را چی کارش می کردند، اگر اعدام نمی کردند، خائن بودند."

ربیع الله کمری، عضو شورای مرکزی اعتماد ملی ۲۹ مهر ۱۳۸۸

"منافقانی که در سال ۶۷ اعدام شدند، در واقع به سزای عمل خود رسیدند، چون با دست زدن به عمل مسلحانه در مقابل نظام اسلامی ایستادند و پاسخشان همین بود که اعدام شوند."

میرحسین موسوی، نامزد ریاست جمهوری در سال ۱۳۸۸

"بنده به هیچ وجه نه نقشی داشتم نه اطلاعی، حتی با اینکه یکی از اعضای هیات سه نفره منصوب به نماینده وزارت اطلاعات بود و قاعدتا وزیر اطلاعات می بایست من و دولت را در جریان می گذاشت، آقای ری شهری حتی کلمه ای را هم راجع به این موضوع نگفت، نه در هیات دولت، نه به طور خصوصی به شخص بنده، ما در بی اطلاعی محض بودیم و وقتی هم خبر دار شدیم، سعی در جلوگیری داشتیم. اینکه بنده نقش داشتم خلاف واقع است و اصلا به ما اجازه ورود به این موضوع را نمی دادند. با این حال این جنایتی است که رخ داد و واقعیت این است که هنوز هیچ کسی از ابعاد واقعی آن خبر ندارد و شاید در آینده بتوان بیشتر و جامع تر به این واقعه و ابعاد آن پرداخت."

مصطفی پور محمدی وزیر دادگستری دولت یازدهم در سال ۱۳۹۲

"اینکه من در دهه ۶۰ لیستی از اعدامی ها را نزد آیت الله منتظری برده ام و ایشان مخالفت کرده اند قطعا دروغ است، من در وزارت اطلاعات یک روز پست امنیتی نداشتم. در دوسال اول چون می خواستم در جبهه باشم با اصرار آقای ری شهری وارد وزارت اطلاعات شدم و مسئول ضد جاسوسی شدم بنده در آن حوزه که تازه نیمه امنیتی است تنها دو سال حضور داشتم. بنابراین درگیر اعدامها نبودم."

هم‌رسانی چگونه می‌توانید این مطلب را به دیگران برسانید

بالا

مطالب مرتبط

اعدام‌های دهه ۶۰ در ایران

4 مارس 2016 - 14 اسفند 1394

'چشمانمان می‌دید و دل‌هایمان پس می‌زد'

12 سپتامبر 2013 - 21 شهریور 1392

مطالب بیشتر از ایران

روزنامه‌های تهران، ایران در وسط دعوای ترامپ و کلینتون

28 سپتامبر 2016 - 07 مهر 1395

وزیر دفاع ایران بر توسعه توان موشکی تاکید کرد

25 سپتامبر 2016 - 04 مهر 1395

رهبر ایران تایید کرد که مخالف نامزدی احمدی‌نژاد در انتخابات است

26 سپتامبر 2016 - 05 مهر 1395

صفحات سایت بی بی سی

Sport

Radio

News

Weather

Arts

[درباره بی بی سی](#)

[شرایط استفاده](#)

[Cookies](#)

[سیاست حفظ حریم خصوصی](#)

[Parental Guidance](#)

[Accessibility Help](#)

[Get Personalised Newsletters](#)

[تماس با بی بی سی](#)

[آگهی هدفمند](#)

[آگهی خود را به ما بسپارید](#)

Copyright © 2019 بی بی سی. بی بی سی مسئول محتوای سایت های دیگر نیست. سیاست ما درباره لینک دادن به سایت های دیگر.